

Juli 2016

Het eigen leven van de kleur

Door Marianne de Jong

Museum de Fundatie in Zwolle laat deze zomer een expositie zien getiteld *Wilden* met expressionistische schilderkunst van *Die Brücke* en *Der Blaue Reiter*. Op de expositie komt de verzelfstandiging van de kleur in deze boeiende periode duidelijk naar voren. Dit is onder andere goed af te lezen aan de titels van enkele getoonde werken, waaronder *Meisje met rode strik* van de Russisch expressionistisch schilder Alexej von Jawlensky (1864-1941). Het gaat niet in de eerste plaats om het geportretteerde meisje, maar om een schijnbare bijzaak van het rood van de strik in het haar.

Witte stip van de eveneens Russische kunstschilder Wassily Kandinsky (1866-1944) is ook zo'n voorbeeld daarvan. Op zoek naar vereenvoudiging van de vorm en optimalisering van de kleur creëerde Kandinsky een abstract schilderij. Hij componeerde de vormen en kleuren zo om de witte stip, dat deze helder afsteekt. De Nederlandse kunstenaar Piet Mondriaan (1872-1944) pakte het heel anders aan, zijn schitterend sferisch geschilderde landschap getiteld *Landschap in rood, geel, blauw en groen*, toont ons een momentopname in zijn zoektocht naar abstractie die zou uitmonden in

schilderijen die louter bestaan uit geometrische kleurvlakken in de primaire kleuren gecombineerd met wit en zwarte belijning.

In mijn schilderij *Ontwaken* heb ik ook enkel gebruik gemaakt van het primaire geel, rood en blauw, gecombineerd met groen. Blauw is de verbindende factor. Onder het motto: helder, helderder helderst streef ik ernaar om in navolging van de Italiaanse renaissance kunstenaars de kleuren zo helder mogelijk te houden. De expressionistische schilders transformeerden de bestaande beeldvorming zodat de kleur een eigen leven kon gaan leiden. De kleur krijgt de functie van betekenisdrager in plaats van de ondersteunende functie van de herkenbaarheid van het object. Deze beweging ontstond op verschillende plaatsen terzelfder tijd blijkbaar was de tijd er rijp voor.

Wie, wat, waar:

- Alexej von Jawlensky, *Meisje met rode strik*, 1910.
- Wassily Kandinsky, *Witte stip*, 1925.
- Mondriaan, *Landschap in rood, geel, blauw en groen*.
- Marianne de Jong, *Awakening*, 2016, 80 x 80 cm, tempera en olieverf op doek.